Annotatie behandeling Klimaatrapportage 2021 in Raadscie. FED van 1 juli 2021

22 juni 2021

Agendapunt xx

Onderwerp: Klimaatrapportage 2021

Bij de bespreking aanwezig: [redacted] en [redacted]

Kern van het besluit: Klimaatrapportage 2021 vastgesteld door B&W (13 april 2021)

- Over de voortgang is gerapporteerd overeenkomstig de circa 25 in de Routekaart Amsterdam Klimaatneutraal 2050 (verder: Routekaart) vastgestelde indicatoren op het gebied van onder andere CO_2-reductie, aardgasvrij, opwek van duurzame energie en houding ten aanzien van duurzame energie. De CO_2-uitstoot van de stad daalt verder naar 4.260 kton in 2020: dat is 15% lager dan het in de Routekaart vermelde vertrekpunt (uit 2017).
- Er is tevens vooruit gekeken aan de hand van een geactualiseerde CO_2-doorrekening van CE Delft (gebaseerd op voorgenomen en voldoende concreet beleid) met een inschatting voor 2030 van 37% CO_2-reductie ten opzichte van 1990. Dat is minder dan CE Delft vorig jaar had geprognosticeerd (-48%). In de doorrekening is gewerkt met een bandbreedte omdat een inschatting van toekomstige ontwikkelingen altijd onzekerheden in zich heeft. De bandbreedte van de uitgevoerde doorrekening ligt tussen de -7% en -54%. (bijlage 3)
- De doorrekening laat zien dat nog niet de volledige ambitie is omgezet in concrete uitvoeringsplannen en instrumenten. Extra inzet is nodig om het doel van 55% CO_2-reductie in 2030 te halen. Dit betekent niet alleen dat voorgenomen acties en maatregelen volledig en succesvol moeten worden uitgevoerd maar ook dat aanvullende plannen nodig zijn. Het college wil dit samen met de Amsterdammers doen en hun kracht en ideeën benutten. Bovendien is het van groot belang dat het Rijk snelheid maakt bij het beschikbaar stellen van voldoende financiële middelen en passende regelgeving, zodat lokaal de uitvoering verder kan worden vormgegeven en opgeschaald.
- De risicoparagraaf waarin de belangrijkste risico's voor het niet behalen van de ambities zijn benoemd. Naar aanleiding van de aangenomen motie 464 van het lid Groen (GroenLinks) inzake Routekaart getiteld 'Risicoparagraaf Routekaart' is een risicoparagraaf toegevoegd aan de Klimaatrapportage 2021. Hierin zijn de belangrijkste risico's voor de energietransitie en het niet behalen van de ambities benoemd inclusief een maatregel om dit risico zo veel mogelijk te beperken. Per pijler in de Klimaatrapportage zijn ook specifieke aandachtspunten benoemd. De gemeente is hierbij in sterke mate afhankelijk van partners en andere overheden. Het betreft onder andere onzekerheden over medewerking en investeringsruimte van bewoners, bedrijven en organisaties, financiële middelen en afdoende juridisch instrumentarium vanuit het Rijk en het tempo van de verduurzaming van het landelijke elektriciteitsnetwerk.
- Er is een tussendoel vastgesteld van 5% CO_2-reductie in 2025 ten opzichte van 1990. Hiermee wordt richting gegeven aan de ambitie van de gemeente en onze partners. Voor het behalen van dit doel zijn ook extra maatregelen nodig (huidige raming is volgens CE Delft +3%).

De Klimaatrapportage 2021 is ter kennisname aangeboden aan de Raadscommissie FED en door Lian Heinhuis (PvdA) gepiept om te behandelen.

Geen controversiële besluiten

Mogelijke discussiepunten / achtergronden: zie hieronder

Historie rondom deze besluiten en dossiers
Routekaart Amsterdam Klimaatneutraal 2050 op 22 april 2020 vastgesteld door de gemeenteraad. Bij de vaststelling is afgesproken dat de gemeenteraad wordt geïnformeerd over de voortgang van de uitvoering aan de hand van circa 25 indicatoren. De kernindicator betreft de uitstoot van broeikasgassen maar de indicator over de houding ten aanzien van duurzame energie is in deze fase van de energietransitie zeker zo belangrijk. Een deel van deze indicatoren is ook opgenomen in de begrotingscyclus van de gemeente Amsterdam. Wat betreft de CO_2-uitstoot wordt teruggekeken naar de uitstoot van de afgelopen jaren en is afgesproken dat de doorrekening voor 2025 en 2030 jaarlijks wordt geactualiseerd door een onafhankelijke partij.

Op 14 februari 2018 heeft de gemeenteraad **het Klimaatinitiatief** van GroenLinks, PvdA en PvdD aangenomen met als belangrijkste uitgangspunten: 1) verankering CO_2-opgave binnen iedere portefeuille van het college, 2) inzicht geven in maatregelen die (indirect) leiden tot CO_2-reductie, en 3) transparant rapporteren. De Routekaart, de onafhankelijke doorrekening door CE Delft en de jaarlijkse Klimaatrapportage geeft uitvoering aan het Klimaatinitiatief.

Bij de vaststelling van de Routekaart en in de loop van het afgelopen jaar zijn meerdere **moties** aangenomen waarvan is toegezegd dat hieraan invulling wordt gegeven in de Klimaatrapportage. Het betreft de volgende moties:

- Motie 462 van het raadslid Biemond (PvdA) inzake de Routekaart getiteld 'sociale doelen koppelen aan technische doelen'.
  Status: per brief afgehandeld op 16 juni 2020.
  In de Klimaatrapportage wordt over zowel de voortgang van technische als sociale indicatoren gerapporteerd. Er zijn drie sociale indicatoren opgenomen:
  1) Percentage Amsterdamse huishoudens met een laag inkomen met energie-armoede
  2) Totaal aantal banen in Amsterdam in duurzame energiesectoren
  3) Kwalitatieve omschrijving hoe Amsterdammers zijn betrokken bij de energietransitie
- Motie 464 van het raadslid Groen (GroenLinks) inzake de Routekaart getiteld 'Risicoparagraaf Routekaart'.
  Status: per brief afgehandeld op 2 februari 2021.
  Risicoparagraaf is opgenomen in de Klimaatrapportage.
- Motie 465 van het raadslid Groen (GroenLinks) inzake de Routekaart getiteld 'Tussendoel reductie CO_2'.
  Status: per brief afgehandeld op 9 juni 2020.
  In de Klimaatrapportage is de historische CO_2-uitstoot in beeld gebracht, een doorrekening van de CO_2-uitstoot voor 2025 en 2030 gemaakt en wordt een tussendoel voor 2025 voorgesteld.

Overlap met andere portefeuilles: De uitvoering van de Routekaart, het reduceren van de CO2-uitstoot van de stad en de jaarlijkse rapportage daarover raakt nagenoeg alle portefeuilles van het college. De meeste CO_2-uitstoot vindt plaats binnen de portefeuilles Economische Zaken, Bouwen en wonen, Verkeer, vervoer en luchtkwaliteit en Duurzaamheid.

Mogelijke vragen plus antwoorden: zie hieronder

Inhoudsopgave annotatie

Inleiding **4**
1 Algemeen **4**
2 Gebouwde omgeving **7**
- **Resultaten aardgasvrij maken blijven achter**
- **Transitievisie warmte**
- **Opsporingsvergunning aardwarmte**
- **Label c kantoren**

3 Mobiliteit **8**
4 Elektriciteit **9**
- **RES + windenergie**
- **Zonne-energie**
- **Elektriciteitsinfra**

5 Haven en industrie **15**
- **Noordzeekanaalgebied**
- **Biomassa**
- **Regionale waterstof backbone**
- **CO_2-opslag bij AEB**
- **Tata Steel**
- **Datacenters**

6 Randvoorwaarden **19**
- **Houding ten aanzien van duurzame energie**
- **Klimaatrechtvaardigheid**
- **Ruimtelijke impact – Omgevingsvisie**

7 Duurzaam herstel **21**
8 Duurzame gemeentelijke organisatie **22**
9 Oproep aan nieuwe kabinet **23**

Inleiding

Met de Klimaatrapportage 2021 laten we, een jaar na de vaststelling van de Routekaart Amsterdam Klimaatneutraal 2050, zien waar we staan. De Klimaatrapportage is de centrale plek waar we jaarlijks rapporteren over alle acties en maatregelen die impact hebben op de reductie van CO_2-uitstoot van de stad. We kijken terug op 2020 aan de hand van indicatoren (waaronder de CO_2-uitstoot) en uitgevoerde maatregelen. Ook kijken we vooruit met een nieuwe streefwaarde en raming voor 2025 en een geactualiseerde raming voor 2030. De CO_2-uitstoot van de stad daalt verder naar 4.260 kton in 2020: dat is 15% lager dan het in de Routekaart vermelde vertrekpunt (uit 2017*).*

1 Algemeen

Cijfers CO2-uitstoot

- De CO2-uitstoot is in 2020 volgens CE Delft 15% lager dan in 2017 (peiljaar Routekaart), ondanks de groei van de stad.
- 2017: 5.000 kton / 2018: 4.960 kton / 2019: 4.780 kton (schatting) / 2020: 4.260 kton (schatting)
- In 2018 (cijfers OIS) was de uitstoot dus vrijwel gelijk aan 2017.
- De uitstoot in 2020 is nog 12% hoger dan in 1990.
- De afname in het jaar 2020 heeft mede te maken met de effecten van de coronacrisis.
- Uit geactualiseerde doorrekening CE Delft komt naar voren dat uitstoot in 2025 wordt geraamd op +3% en in 2030 op -37% tov 1990.
- Vanwege onzekerheden over de uitvoering van de beleidsvoornemens en de ontwikkeling van het energieverbruik is er sprake van een bandbreedte rondom de raming.

Q: De Co2 uitstoot is opnieuw gedaald, welke resultaten kunnen we trots op zijn?

- Trots op dat we in de volle breedte van de energietransitie aan de slag zijn.
- Plannen vastgesteld onder andere Transitievisie Warmte, strategie laadinfra, Havenvisie en Plan duurzaam herstel.
- Concrete stappen gezet met goede resultaten:
  - Meer duurzaam opgewekte zonne-energie: eind 2020, **totaal 124 MW aan zonnepanelen op Amsterdamse daken, een groei van 70% in één jaar tijd.**
  - Voorbereidingen voor het **aardgasvrij maken van buurten gaat gestaag door**. Hier leren we zodat we later kunnen opschalen.
  - **Duurzame wegwijzer** waardoor je **binnen 1 minuut een persoonlijk overzicht** hebt van de duurzame stappen die jij kan zetten en hoe je dit kan financieren.
  - Sinds begin 2020 kolencentrale aan de Hemweg voorgoed gesloten.
  - Vanaf begin 2021 is de CO_2-heffing voor de industrie een feit. Hier heeft Amsterdam zich samen met anderen jarenlang hard voor gemaakt.
  - **Vanaf de lancering van het Amsterdamse Klimaatakkoord ontstaat iedere week ergens in de stad een nieuw initiatief om te verduurzamen, de beweging groeit.**
  - Het is nog te vroeg om direct te kunnen laten zien tot welke CO2-reductie uitgevoerde maatregelen hebben geleid.

Q: Wat is de hoofdoorzaak/ verhaal dat we de doelstelling van 55% in 2030 (nog) niet halen?
In Nederland is de CO2-uitstoot in 2020 al ca. 25% lager dan in 1990. In Amsterdam ligt deze nog 12% hierboven. Dit komt door de sterke groei van de stad sinds 1990. Een reductie in Amsterdam van 55% tov 1990 is zeer ambitieus.

Van de geambieerde reductie in 2030 ten opzichte van 20202 (-2.550 kton) is bijna driekwart (-1.860 kton) al omgezet in concrete beleidsvoornemens. Voor de resterende ambitie is aanvullende inzet nodig.

Q: De ambitie van 55% reductie in 2030 is nog buiten bereik. Is die ambitie niet te hoog, moet deze niet worden bijgesteld?
De wereldwijde energietransitie is noodzakelijk om de verdere opwarming van de aarde tegen te gaan. Als Amsterdam samen met anderen niets doet dan wordt ook onze stad hard geraakt door de gevolgen van klimaatverandering op de volksgezondheid, de economie en de samenleving. Er is een brede maatschappelijke verandering nodig die grote impact heeft op de economie en ons dagelijks leven. Het vraagt om een structurele verandering van ons denken en doen.

Het wordt steeds duidelijker hoe groot de opgave naar een klimaatneutrale stad is en wat hiervoor nodig is maar dat betekent niet dat we onze ambities moeten bijstellen. We zijn **als Amsterdam op de goede weg en het is juist nodig dat we deze aanpak voortzetten en verder uitbouwen**.

De verwachting is dat er **stevigere (inter)nationale maatregelen komen nu de EU haar klimaatdoelstelling voor 2030 heeft aangescherpt naar 55% CO_2-reductie in 2030** en daarbij benadrukt dat steden een belangrijke rol vervullen in de realisatie hiervan. **Hierop liften we mee.** De gedachte is dat de aangescherpte EU-doelstelling binnen een afzienbare termijn wordt verwerkt in de landelijke Klimaatwet en daarmee impact heeft op het instrumentarium en de financiële middelen die het Rijk ter beschikking stelt. Dit kan leiden tot grotere groei van de opwek van duurzame elektriciteit wat zorgt voor extra CO_2-reductie in Amsterdam, maar ook tot scherpere richtlijnen voor voertuigen, gebouwen en apparaten waardoor Amsterdam een extra zetje in de rug krijgt. De effecten hiervan worden de komende jaren helder. Tot slot is het belangrijk om duurzaam te investeren en zo uit de crisis te komen. Amsterdam trekt hier graag samen met het Rijk in op.

55% komt ook voort uit het Klimaatinitiatief van GroenLinks, PvdA en PvdD dat op 14 februari 2018 door de gemeenteraad is aangenomen

Q: Waarom zit er zo'n verschil tussen de raming van CE Delft van vorig jaar en dit jaar?
Dit wordt deels veroorzaakt door **gewijzigde landelijke uitgangspunten van het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL)** en deels door een doorrekening van CE Delft die **meer op concrete plannen dan op ambities** is gebaseerd.

Nadere toelichting:

- **Wijzigingen in landelijke ontwikkelingen in de verduurzaming van de elektriciteitsproductie**
  Het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) heeft in de meest recente Klimaat- en Energieverkenning (oktober 2020) geconstateerd dat de verwachtingen over het tempo van de verduurzaming van de elektriciteitsproductie voor 2030 achter loopt vergeleken met een jaar eerder. Dit heeft grote impact op de geraamde CO_2-uitstoot voor Amsterdam in 2030.
  Amsterdam neemt haar verantwoordelijkheid door bij te dragen aan de verduurzaming van de elektriciteitsproductie via onder andere de Regionale Energie Strategie (RES), het stimuleren van zonnepanelen op daken en het vinden van geschikte locaties voor windmolens.
- **Actuele inzichten over de groei van datacenters**

Het nieuwe datacenterbeleid en de ontwikkelingen in de markt zorgen ervoor dat de verwachte totale groei van de datacentersector voor 2050 omlaag wordt bijgesteld. Vorig jaar is dooor CE delft uitgegaan van een lineaire groei van het aantal datacenters in de periode tussen 2020 en 2050. Inmiddels is er een preciezer inzicht en is bekend dat deze groei naar verwachting vooral in de periode 2020-2030 plaatsvindt. Dit leidt in de raming voor 2030 tot een bijstelling naar boven van het verwachte elektriciteitsverbruik (en daarmee samenhangende CO_2-uitstoot) van datacenters.
In december 2020 is door de gemeenteraad beleid vastgesteld voor de vestiging van datacenters. In dit beleid worden grenzen gesteld aan de groei van de sector en aan het energie-, water- en ruimtegebruik van datacenters. Duurzaamheid is een belangrijke randvoorwaarde voor vestiging van nieuwe datacenters en er worden vanuit de gemeente concrete eisen gesteld aan het inkopen van duurzame elektriciteit en het benutten van de restwarmte voor het verwarmen van woningen. CE Delft betrekt het gebruik van groene stroom echter niet in de doorrekening. Als dit wel wordt meegenomen dan kan dat leiden tot een forse extra reductie ten opzichte van de raming.
Bij bestaande datacenters kan eenvoudig worden bespaard – zonder grote investeringen - door het energiegebruik van de servers af te stemmen op de dataverwerking. Afspraken met de branche zijn in voorbereiding. Ook wordt een onderzoek naar het watergebruik van de datacenters gestart.

- **Concretere uitgangspunten voor het aardgasvrij maken van de stad**
  Vorig jaar is door CE Delft in de CO2-doorrekening uitgegaan van de totale Amsterdamse beleidsambitie op het gebied van aardgasvrij, zoals geformuleerd in de Routekaart. Dit jaar is CE Delft voor de invulling van het voorgenomen beleid uitgegaan van het deel van de ambitie dat reeds is omgezet in concrete uitvoeringsplannen zoals de Warmtemotor (als onderdeel van het duurzaam herstelplan) en praktijkcijfers voor de diverse buurten waar de voorbereiding inmiddels is gestart (en dus niet meer van de totale beleidsambitie). Oftewel: Inmiddels zijn er stappen gezet in de concretisering van een deel van de Amsterdamse beleidsambitie, maar dit betreft nog niet de gehele ambitie. De aankomende jaren worden aanvullende uitvoeringsplannen ontwikkeld en deze (of eventuele tegenslagen) worden jaarlijks verwerkt in een geactualiseerde doorrekening. Op deze wijze kan jaarlijks inzicht worden gegeven waar Amsterdam staat op het pad richting 2030; het pad waarin ambities steeds meer worden geconcretiseerd in plannen en projecten. Zo wordt inzicht gegeven in welke mate er daadwerkelijk veranderingen worden doorgevoerd in de woningen, de straten, het energiesysteem en de openbare ruimte en blijft het niet slechts een doorrekening van ambities.
- Enkele overige kleinere wijzigingen
  Enkele overige kleinere wijzigingen zoals de groei van maatschappelijke voorzieningen die nu is meegerekend en een bijstelling in de verwachte efficiëntie van elektromotoren van het bestel- en vrachtverkeer.

Q: Als je naar de rapportage kijkt, zie dat er al ontzettend veel maatregelen uit de kast worden getrokken om die reductie te halen. Zijn er eigenlijk nog wel knoppen waar je als stad aan kan draaien? Wat kan er anders/extra worden gedaan om de doelstelling van 55% in 2030 alsnog te halen (inhoud/proces)?
We hebben als gemeenten **niet alle sleutels in handen**. **Niemand kan alleen het verschil maken. Iedereen heeft een stuk van de verantwoordelijkheid en is sterk van elkaar afhankelijk om de doelen te halen. Dit geldt voor bewoners, bedrijven en organisaties in de stad én dit geldt voor de gemeente.** We zijn hierbij afhankelijk van partners en andere overheden.

Het is duidelijk dat er meer nodig is om het doel van 55% CO_2-reductie in 2030 te halen:

- Alle voorgenomen acties en maatregelen moeten worden geconcretiseerd en volledig en succesvol worden uitgevoerd.
- Intensivering/opschaling van bestaande plannen/aanpakken.
- Aanvullende plannen zijn nodig waarvoor we volgende kansen zien:

    - **Energie besparen** zoals bijvoorbeeld extra energiebesparing bij grootverbruikers van energie, het terugdringen van de energie-impact van datagebruik door stimuleren van innovatieve technische oplossingen, een stadsbreed en buurtgericht programma voor het isoleren van woningen.
    - Aardgasvrij maken en verdere verduurzaming van de **zakelijke markt**.
    - Verduurzamen energiebronnen door bijvoorbeeld verdere concretisering van de plannen voor **verduurzamen van warmtebronnen** (geothermie, aquathermie en restwarmte) en bijmengen groengas in bestaande gasinfrastructuur.
    - Haven en industrie zoals bijvoorbeeld het verkennen van mogelijkheden voor **meer CO2-afvang en –opslag** en opschaling van de elektrolysecapaciteit en mogelijke import van groene waterstof.
    - **Wet en regelgeving waar mogelijk vaker inzetten** (naast stimuleren en faciliteren van inwoners, bedrijven en organisaties).

De aankomende maanden wordt nader verkend wat er nodig is voor een verdere intensivering van de huidige aanpak. De raad wordt einde van het jaar in een brief nader geïnformeerd over waar we dan staan. Dan heeft PBL ook nog recentere inzichten beschikbaar over de verwachte verduurzaming van het landelijke elektriciteitsnet. Wethouder heeft zelf ook aangegeven een pilot te willen doen waarin bewoners meedenken hoe het gat gevuld kan worden tussen 37% en 55%.

2 Gebouwde omgeving

Cijfers

- Totaal 108.152 woningequivalenten aangesloten op warmtenet. 2020: 8.084 extra.
- 2020: 11.413 woningequivalenten waarvoor haalbaarheidsfase van aanpak Wijken Aardgasvrij Maken is gestart
- 2020: 222 woningen waarvoor investeringsbesluit aardgasvrij is vastgesteld
- 2020: 668 VvE's ondersteund (ruim 8.000 woningen) + 840 energie adviezen van energiecoaches
- 2020: 1.717 controlebezoeken bij bedrijven
- 2020: 125 energiescans zakelijke markt + 24 energiescans maatschappelijk vastgoed
- 2020: Nieuwbouw tenders energieneutraal tot zelfs leverend.

Q: De resultaten van het aardgasvrij maken van nieuwe woningen (op gebied van investeringsbeslissingen) blijven sterk achter in 2020 tov de doelstellingen. Hoe is dit te verklaren/waarom duurt het zo lang om hier echt stappen in te zetten?
Dit komt doordat de voorbereiding om tot een investeringsbesluit en uitvoering van een project veel tijd vraagt. Woningcorporaties en bewoners hebben zorgvuldige afwegingen te maken over prioriteiten binnen hun investeringsruimte en overleggen zijn complex en tijdrovend. Ook nemen we zorgvuldig de tijd om samen met bewoners het gesprek te voeren. In 2020 is voor ruim 11.000 woningen de haalbaarheidsfase gestart om te onderzoeken wat er voor nodig is om deze woningen van het aardgas af te sluiten. Naar verwachting wordt rond de zomer een 5-jarig werkprogramma ondertekend samen met de woningcorporaties. In deze fase leren we welke aanpak werkt en kan deze de aankomende jaren worden opgeschaald naar meer buurten.

Transitievisie Warmte (september 2020 vastgesteld door Gemeenteraad)

In de Transitievisie Warmte is grote rol voorzien voor collectieve warmtenetten (≈54 procent, >400.000 woningequivalenten). Na vaststelling van andere TVW's in de RES-regio's kunnen er vervolgstappen komen over de ontwikkeling van de warmtevraag, warmteaanbod en warmte-infrastructuur met in het bijzonder buurgemeentes. Warmtevraag: CE Delft heeft onze TVW laten doorrekenen. Doordat rekening is gehouden met de groei van de stad is de totale warmtevraag in 2050 (≈23GJ) iets hoger dan in 2040 (≈22 GJ). De doorrekening laat zien dat in 2040 en 2050 niet langer gebruik wordt gemaakt van aardgas voor de warmtevraag. In plaats daarvan worden warmtenetten de belangrijkste leveranciers van warmte. Na afronding van alle Transitievisies Warmte in de regio wordt gestart met RSW 2.0 (verwacht: 2023) waarin afspraken worden gemaakt over efficiënte inzet van duurzame warmtebronnen op regionaal niveau.

Opsporingsvergunning aardwarmte
Aanvragen van de opsporingsvergunning aardwarmte met als doel de ontwikkeling van geothermiebronnen in de regio te versnellen, optimale kennisdeling en de efficiënte benutting van de ondergrond.

72% van de Amsterdamse kantoren nog niet klaar voor verplicht energielabel C
Tweederde van de Amsterdamse kantoren voldoet nog niet aan de verplichting voor minimaal energielabel C. De landelijke wetgeving voor kantoren gaat in per 1 januari 2023. Als gebouwen groter dan 100 vierkante meter over twee jaar nog geen energielabel C of hoger hebben, mogen ze niet meer als kantoor worden gebruikt. De gemeente Amsterdam en de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG) wijzen kantooreigenaren in Amsterdam en haar buurgemeenten daarom deze week per brief op de aankomende verplichtingen. Ook kantooreigenaren in de buurgemeenten krijgen een brief, waaronder Haarlemmermeer, Zaanstad in Amstelveen. In totaal gaat om zo'n 3500 kantoren, waarvan 2500 in Amsterdam. Gemeente ondersteunt bij verduurzamen kantoren

Meer dan 1850 Amsterdamse kantoren, van de in totaal 2500 kantoren, hebben momenteel nog geen of een te laag energielabel (D, E, F of G).

- 59% van de kantoren heeft geen energielabel
- 41% heeft wel energielabel en 13% van alle kantoren heeft een te laag energielabel
- in totaal is dus 72% onvoldoende voorbereid op de aanstaande wetgeving.

3 Mobiliteit

Cijfers

- Totaal: 4,3% kilometers van gemotoriseerde verkeer op Amsterdamse wegen is elektrisch
- Totaal: 4.646 openbare (snel)laadpunten. 2020: 1.379 extra

Achtergrondinfo

- We gebruiken nu landelijke cijfers over de CO_2-uitstoot veroorzaakt door verkeer en werken aan gegevens op basis van lokale databronnen, waarmee we beter kunnen monitoren
- Er geldt dat alle maatregelen uit het Actieplan Schone Lucht die een positief effect hebben op de reductie van stikstofoxiden en fijnstoffen (luchtkwaliteit) óók een positief effect hebben op de reductie van CO_2. De relatie tussen het verkeer en CO_2 hebben we in dit stadium minder goed in beeld dan de relatie verkeer & luchtkwaliteit. Daar wordt echter hard aan gewerkt. Binnenkort verwachten we de eerste inzichten.

- Tijdspad verschonen mobiliteit (onder andere passagiersvaart, taxibranche en touringcarsector) uit Actieplan Schone Lucht is uitgangspunt.
- Jaarrapportage Luchtmeetnet 2020 (GGD) wordt behandeld in Raadscommissie MLW op 1 juli 2021.
- Een dossier waaraan gewerkt wordt is de uitstoot van houtstook. Dit heeft geen relatie met CO_2-uitstoot. Er ligt een routekaart (nog geen beleidskader), maar het College heeft 15 juni 2021 besloten om nog niet naar buiten te treden met een campagne over houtstook. Maatregelen om houtstook en BBQ tegen te gaan, passen niet in deze periode waar we langzaam uit de corona crisis komen.

4 Elektriciteit

Cijfers

- **Zon**: Totaal in 2020: 124 MW zonne-energie. 2020: 51 MW extra.
- **Wind**: Totaal in 2020: 62 MW windenergie. De afname in 2020 t.o.v. 2019 heeft met geplande vervangingsoperatie te maken die eind 2020 nog niet was voltooid.
  Maart 2021: opgestelde vermogen toegenomen naar 75 MW.
  Ambitie 2030: minimaal 127 MW.
- Huidige opwek duurzame elektriciteit mbv windenergie in Amsterdam (mei 2021): 153 GWh per jaar
- Verwachte opwek duurzame elektriciteit mbv windenergie in Amsterdam in 2030: 296 GWh per jaar
- Elke extra windturbine (gemiddeld opgesteld vermogen van 3 MW) kan in 2030 voorzien in het elektriciteitsverbruik van circa 4.000 Amsterdamse huishoudens
- Bij de realisatie van de ambitie van 127 MW windenergie in Amsterdam in 2030 kunnen circa 155.000 Amsterdamse huishoudens worden voorzien in hun elektriciteitsverbruik. Inclusief opwek door zonne-energie gaat het om 425.000 huishoudens die dan voorzien zouden kunnen worden in hun elektriciteitsverbruik (80% van alle huishoudens).

RES + windenergie

- RES 1.0 Noord-Holland Zuid vastgesteld Gemeenteraad 26 en 27 mei 2021.
- Het Amsterdamse bod is een bijdrage van 0,7 TWh (als onderdeel van de regio Noord-Holland Zuid; totaal 2,7 TWh) aan de doelstelling in het nationaal Klimaatakkoord van 35 TWh hernieuwbare elektriciteit op land voor 2030.
- **Amsterdamse bod** betreft de ambitie:
  - Voor 400 MW zonne-energie op grote daken (60% van beschikbare grote daken benut) en op plekken waar dubbel ruimtegebruik mogelijk is, zoals langs snelwegen en/of op braakliggend terrein.
  - Voor tenminste 127 MW windenergie (huidig vermogen in Q1 2021 is 75 MW). Ofwel: circa 17 extra windturbines van 3 MW per stuk. Te realiseren in de aangepaste windzoekgebieden ten opzichte van die in de concept-RES Amsterdam.
  - In 2040 aardgasvrij te zijn. Het hoofdstuk over warmte in de RES 1.0 is een inventarisatie van de warmtevraag en warmteaanbod in Amsterdam, in lijn gebracht met de door de gemeenteraad vastgestelde Transitievisie Warmte en aangevuld met recente beleidsontwikkelingen.
- **Vervolg:**
  - Uitvoeringsprogramma RES 1.0
  - RES 2.0, in overeenstemming met de nationale aanpak en afspraken uit het Klimaatakkoord
  - Reflectiefase

- **Voorstel reflectiefase:**
  - Na vaststelling van de RES 1.0 wordt voor de nieuwe zoekgebieden een tussenfase / reflectiefase ingelast.
  - Voor bestaande zoekgebieden (Noorder IJ-plas en Havengebied) gaan we verder met het huidige proces. In de Windvisie 2012 is al vastgelegd dat dit ruimtelijk wenselijke en kansrijke gebieden zijn voor windenergie.
  - De reflectiefase betreft een nieuwe dialoog met bewoners en belanghebbenden. Veel bewoners hebben immers aangegeven zich niet gehoord te voelen in het proces. We nodigen daarom stakeholders ook uit om hun input te geven bij het opstellen van het plan van aanpak voor deze fase. Inmiddels hebben de eerste overleggen plaats gevonden.
  - Als gemeente willen we leren door terug te kijken en gezamenlijk met bewoners en belanghebbenden vooruit te kijken, voordat we medewerking verlenen aan nieuwe initiatieven. Onderdeel van dit proces zijn ook stadsdelen, buurgemeenten en veel meer belanghebbenden.
  - In de reflectiefase wordt toegewerkt naar drie producten: 1. een afwegingskader, 2. richtlijnen voor participatie en 3. richtlijnen voor governance. Deze producten zijn input voor de vervolgstappen.
    1. Het *afwegingskader* bevat kenmerken die een rol moeten spelen bij de besluitvorming over concrete locaties in de zoekgebieden.
    2. *Richtlijnen voor participatie* gaan over hoe belanghebbenden betrokken worden. Deze richtlijnen bevatten "spelregels" voor alle betrokkenen, waaronder belanghebbenden, initiatiefnemers, gemeente en RES partners tijdens het opstellen van het participatieplan, de projectvoorbereidingsfase en de realisatiefase. Inzichten uit de evaluatie worden daarin opgenomen. De evaluatie zelf is een tussenproduct in dit proces.
    3. Ten derde beschrijven *richtlijnen voor governance* de regierol van de gemeente. Deze richtlijnen geven informatie over de relatie van de gemeente met belanghebbenden in de brede omgeving en met de initiatiefnemers. Zij geeft ook informatie over de verhoudingen en afstemming tussen RES partners en mede-overheden zoals buurgemeenten en stadsdelen.

  Door de afspraken uit de reflectiefase in een helder kader te borgen krijgen de wensen en zorgen van belanghebbende een plek. Door een zorgvuldig vervolgproces in te richten tracht de gemeente duidelijkheid te scheppen over rollen en verantwoordelijkheden in de vervolgstappen.
- **Hoe lang duurt de reflectiefase?**
  - Om recht te doen aan het groeiproces in de reflectiefase zal ook de aanpak in stappen verder worden uitgewerkt en ingevuld. U ontvangt voor het reces door middel van een brief een schets van de hoofdlijnen en de beoogde resultaten. De komende weken zal ik verdere stappen zetten en het proces concretiseren, inclusief bijvoorbeeld offertetrajecten van benodigde onderzoeken, dialoogsessies of de evaluatie. Ik verwacht na het reces een update over het verdere proces tot einde van de reflectiefase te kunnen geven, nadat onderstaande stappen uit de startfase doorlopen zijn.
  - De gemeente ziet dat er vertrouwen in het proces hersteld moet worden. Een zorgvuldig, gezamenlijk proces met verschillende partijen is daarbij uiterst belangrijk.
  - We zien dat hier een balans gevonden moet worden tussen snel voortgang boeken en zorgvuldig, samen optrekken, ook met de omgeving in de zoekgebieden.

- Naar verwachting zal de vervolgfase duren tot ongeveer het einde van het jaar. Ik hoop erop in december een afwegingskader te kunnen voorleggen aan het college dat nog voor de verkiezingen door u vastgesteld kan worden.
- Ook volksvertegenwoordigers worden betrokken en kunnen input geven.

Q: Tijdens de behandeling van de RES in provinciale staten is meervoudig aangegeven dat er niet goed afgestemd wordt met de buurgemeente, o.a. in Amsterdam.
Duidelijk aangeven dat er vanuit Amsterdam uitgebreid afgestemd is met omliggende gemeenten:

- Amsterdam heeft afgestemd in stuurgroep RES
- Amsterdam heeft op eigen initiatief meerdere bestuurlijke bijeenkomsten met de buurgemeenten belegd om af te stemmen en buurgemeenten geïnformeerd
- Er is regelmatig ambtelijk contact tussen de buurgemeenten en Amsterdam
- Bewoners uit de buurgemeente zijn (ook weer in de meest recente) online gespreksavonden aan het woord geweest en ervoor uitgenodigd

Aangeven dat het een verschil in belangen betreft en dat we in de reflectiefase thematiseren hoe ermee om te gaan. Als het gaat om landschappelijke of ecologische inpassing zoeken we ook het gesprek in de reflectiefase.

Q De doelstelling van 35 TWh hernieuwbaar op land uit het nationale Klimaatakkoord is toch al gehaald, waarom moet Amsterdam hier nog aan bijdragen?
We zien géén reden om een pas op de plaats te maken in het RES-proces:

- Het **Planbureau voor de Leefomgeving (PBL**) komt uit op een bandbreedte van **31,2 tot 45,7 TWh, met een middenwaarde van 38,2 TWh**. De (in de eerdere annotatie aangegeven) 26,7 TWh maakt onderdeel uit van de bandbreedte, het gaat hierbij om pijplijn projecten. PBL actualiseert jaarlijks hun prognose.
- [redacted] (Lector Hanzehogeschool) heeft op basis van openbare data voorspeld dat we zonder verdere inspanningen 33,2 TWh in 2030 gaan halen. De analyse van [redacted] valt binnen de bandbreedte van het PBL. Hij heeft de analyse recent geactualiseerd (nav SDE++ 2021-aanvragen) en kwam nog iets hoger uit, resultaat valt nog wel binnen bandbreedte van PBL.
- **De boodschap van beide analyses is dezelfde: het gaat de goede kant op, maar er is geen enkele zekerheid dat de 35TWh ook daadwerkelijk halen.**
- De ervaring is namelijk dat een deel van alle voorgenomen projecten afvalt voordat ze daadwerkelijk worden gerealiseerd. Soms door juridische procedures. Soms doordat er problemen zijn met aansluiting op het elektriciteitsnet.
- Daarom is er geen reden om een pas op de plaats te maken.
- De verschillen in analyses tussen [redacted] en PBL kunnen worden verklaard door andere aannames, o.a. ten aanzien van de 'mate van zekerheid' dat projecten in de pijplijn daadwerkelijk worden gerealiseerd.
- In de bandbreedte van het PBL zitten pijplijn projecten (subsidie toegekend en of vergunningen verleend) plus een analyse van de RES ambities. Door grote mate van onzekerheid van de RES zoekgebieden komt de bandbreedte tot stand.
- In het Klimaatakkoord is bewust gekozen voor een behapbare opgave. Vanwege de ervaringen uit het verleden en omdat de RES-systematiek zich nog moet ontwikkelen. De behapbare opgave wordt duidelijk met beide analyses.
  - NB: De opgave van het energieakkoord uit 2013 maakt onderdeel uit van de opgave van de RESsen.

- In het Klimaatakkoord is ook afgesproken om uit te gaan van enige "overprogrammering". Dit geeft ruimte om nog afwegingen te kunnen maken in de zoekgebieden over zaken als netcapaciteit, impact op de natuur en betrokkenheid van bewoners.
- Daarnaast halen we met de huidige routekaart de 49 TWh Wind op Zee in 2030 niet. Dit is per brief gemeld aan de Tweede Kamer. Er is 700 MW extra Wind op Zee nodig. Wind op Zee realiseren is niet zo makkelijk als het lijkt.
- Het Rijk steunt de continuering van de RES-aanpak mede vanwege de grote onzekerheden in de realisatie tot 2030 en de onzekerheden na 2030 (Green Deal vraagontwikkeling elektriciteit).
- Eind dit jaar komt het PBL met een actualisatie op basis van de dan beschikbare CBS-gegevens. De verwachting is dat dit leidt tot een kleiner verschil t.a.v. de cijfers van [redacted]
- Verschillen Visser en PBL uitgelegd:
    - PBL gaat uit van de realisatie per 1 januari 2020 zoals gepubliceerd door het CBS. [redacted] doet een aanname voor de realisatie eind 2020. Een deel wat PBL "ambitie" noemt, noemt [redacted] dus "pijplijn".
    - [redacted] gaat uit van de daadwerkelijke productie in 2019 en PBL van een genormaliseerde productie (dit is een langjarig gemiddelde met een correctiefactor voor heel windrijke of windarme jaren).
    - [redacted] doet de aanname dat alle SDE beschikkingen voor wind gerealiseerd worden, zonder daarbij rekening te houden met te saneren turbines. Dit is met name in Flevoland het geval, waar de komende jaren 400 MW gaat verdwijnen (circa 1 TWh).
    - [redacted] corrigeert de CBS gegevens over 2019 nog met het gegeven dat het CBS over 2019 slechts 'de helft' meetelde. Dit wordt nog gecheckt door het PBL.
    - Visser en PBL doen aannames over de realisatiegraad van zon-pv. [redacted] denkt dat 50% gerealiseerd wordt van de verstrekte SDE beschikkingen, PBL werkt met een bandbreedte. In beide gevallen is dit een papieren werkelijkheid en niet zeker of dit gerealiseerd wordt (ondanks de transportindicaties).
    - PBL doet een gedetailleerde aanname van het aandeel kleinschalig zon (op daken van huizen), die niet meetelt voor het 35 TWh doel. [redacted] doet een grovere aanname.

Over het (niet) tijdig beantwoorden van mails en reacties op WOB verzoeken

- Voor het beantwoorden van vragen en het tegemoetkomen aan WOB verzoeken zijn termijnen vastgesteld. Over de RES en zoekgebieden windturbines in Amsterdam zijn echter onvoorzien veel vragen gesteld en WOB verzoeken ingediend.
- De capaciteit in het RES-team om die af te handelen bleek ontoereikend, maar is verder uitgebreid. Omdat we de zorgen van Amsterdammers uiterst serieus nemen, willen we elke reactie zorgvuldig beantwoorden. Daarvoor is inhoudelijke kennis nodig waarop mensen moesten worden ingewerkt. De achterstand bij het beantwoorden van de mails is nu nagenoeg ingelopen en nieuwe binnengekomen reacties kunnen sneller worden beantwoord.
- We willen in dit proces volledig transparant te werk gaan. Daarom werken we ook hard aan het behandelen van en tegemoet komen aan de vele WOB verzoeken. Ook dit vereist aandacht en zorgvuldigheid, benodigde capaciteit hiervoor is uitgebreid maar nog niet toereikend om alle WOB-verzoeken binnen de hiervoor afgesproken termijn af te kunnen handelen.

Zonne-energie

Cijfers

- De groei van het aantal zonnepanelen is fors.
- Het totaal opgesteld vermogen is in 2020 met circa 70% tot (van 77 tot 124 MW) toegenomen
- Landelijk was de groei 41%.

Q: Wat is opgenomen over zon in RES 1.0?
De doelstelling voor zonne energie is niet gewijzigd. De doelstelling blijft om op termijn alle geschikte daken te gebruiken met een tussendoelstelling voor 2030.

De doelstelling voor 2030 is 550 MW waarvan het grootste deel (400 MW) op daken groter dan 15 kWp (meer dan 50 panelen). Dit betekent een gemiddelde groei van 50 MW per jaar, wat ongeveer overeenkomt van 50 duizend panelen per jaar.

De **doelstelling voor Amsterdam voor 2030 is twee keer zo hoog als de landelijke prognose** voor de groei van het aantal zonnepanelen tot 2030.

In de RES 1.0 **is concreter opgenomen hoe we inzetten op zon op alternatieve locaties**. Zo is de minister gevraagd de locaties langs rijkswegen op te nemen in het rijksprogramma OER. Dit is inmiddels toegezegd. Dit betekent dat er komend jaar verkenningsstudies worden gestart door RWS. Tijdelijke zonneweides voor strandeiland en buiteneiland zijn opgenomen in de ruimtelijke plannen. Directie sport en bos is gestart met een uitvraag om een parkeervoorziening te overkappen. De ruimte op alternatieve locaties is beperkt ten opzicht van de ruimte op daken. Er is daarom geen aparte doelstelling geformuleerd voor deze locaties.

De **NoorderIJplas is opgenomen als zoekgebied voor zonnepanelen nav een aangenomen motie** van voormalig raadslid Ceder.

Q: Wat doet Amsterdam voor zon?
De gemeente ondersteunt bewoners, bedrijven, VVE's en maatschappelijke organisaties met het realiseren van zonnepanelen[1]. Hiervoor zijn middelen voor adviezen, onderzoek en ambtelijke capaciteit beschikbaar. Daarnaast heeft de gemeente in het kader van duurzaam herstel 4 miljoen euro vrijgemaakt om de uitrol op corporatiedaken te versnellen.

Amsterdam ondersteunt door oa:

- Collectieve inkoop voor particulieren
- Energie en zonnescans voor bedrijven en organisaties
- Ondersteuning van bedrijven en organisaties in projectvoorbereiding (bijv dakonderzoek)
- VVE adviezen
- Projectondersteuning voor maatschappelijke organisaties, als scholen (NB in juni wordt er weer gestart met de aanleg van panelen op
- Bedrijventerreinaanpak zonne-energie (nu loopt actie Sloterdijk met aanbod scans)
- Een online platform met handelingsperspectief voor Amsterdammers
- Ondersteuning bij zon in beschermd stadsgezicht. Recente inrichting nieuw loket Duurzaam erfgoed
- Duurzame wegwijzer
- Beschikbaar stellen daken aan coöperaties

[1] Meer Informatie over het Amsterdamse programma voor zonnepanelen is te vinden op de website www.amsterdam.nl/zon.

- Aantrekkelijke leningen: Energielening voor particulieren en het duurzaamheidsfonds voor bedrijven en VVE's
- Aanbieden van dak scans en dakconstructieonderzoek

Amsterdam blijft ondersteuning bieden omdat er nog veel daken leeg staan.

Q: Kan er niet meer worden gedaan voor zonne energie?
Amsterdam doet er alles aan om het plaatsen van zonnepanelen voor dakeigenaren zo makkelijk mogelijk te maken en ondersteunt met advies en leningen. De uiteindelijke beslissing om ze te plaatsen ligt bij hen.
Om extra te versnellen of hogere doelstellingen te stellen zou Amsterdam zonnepanelen moeten gaan subsidiëren voor iedereen. Aangezien er voor meerdere honderden miljoenen wordt geïnvesteerd in zonnepanelen zou zelfs een beperkte subsidie leiden tot extra kosten van tientallen miljoenen euro's. Een dergelijke extra inzet van middelen acht het college niet haalbaar.

Q: Waarom is uitrol op daken niet zo eenvoudig?
Er zijn verschillende redenen waardoor de uitrol van zonnepanelen op daken moeilijker is dan het lijkt:

- In Amsterdam hebben we bijvoorbeeld relatief vaak te maken met verschillende belangen tussen gebouweigenaren en gebruiker(s).
- Er is een hoog aandeel VVE's met complexe besluitvormingsprocessen.
- Niet alle dakconstructies geschikt
- Er zijn eigenaren die andere plannen hebben met hun dak zoals de aanleg van een dakterras of een groen dak.
- Verzekeringen die extra eisen stellen, wat leidt tot extra kosten
- Onzekerheid voor langere termijn over rijksregelingen zoals de saldering, SDE++ en regelingen voor cooperaties.

Q: wat doet Amsterdam om foute panelen en dwangarbeid tegen te gaan?
Hierover zijn eind juni 2021 schriftelijke vragen beantwoord.

Amsterdam is op hoogte en deelt de zorgen m.b.t. de onderzoeksresultaten over mogelijke betrokkenheid van [redacted] bij het productieproces van zonnepanelen.

De productieketen van de grondstof polysilicium is niet transparant genoeg om te kunnen beoordelen of deze grondstof uit [redacted] voor zonnepanelen in Amsterdam is gebruikt.

Het college steunt de minister bij het maken van afspraken met de brancheorganisatie en bedrijven. Amsterdam is met de SER in gesprek of ze kan aansluiten bij het nog op te stellen IMVO(Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen) en zal sturen op 'goede' panelen vanaf het moment dat die mogelijkheid er is.

Q: Wat doet Amsterdam met Solar Carports?
Hierover zijn recent schriftelijke vragen gesteld.

Amsterdam zet in op zon op daken, dubbel ruimtegebruik en tijdelijk gebruik van braakliggend Terrein (opgenomen in RES 1.0 en routekaart Amsterdam Klimaatneutraal 2050), In Amsterdam zijn op dit moment twee locaties concreet in beeld waar onderzoek wordt gedaan naar de mogelijke toepassing van solar carports.

1. Het parkeerterrein bij Sportpark Sloten en
2. P&R Noord.

Daarnaast wil Amsterdam onderzoeken of er nog meer locaties geschikt zijn voor de toepassing van solar carports. Amsterdam heeft daarom bijgedragen aan de ontwikkeling van de applicatie 'Park de Sun' (ontwikkeld door de provincie Noord-Holland), dat potentiele locaties in kaart brengt voor dubbelgebruik (parkeren/solar carports)

Elektriciteitsinfra – Liander

Programma Elektriciteitsvoorziening Amsterdam (EVA)

- Liander en de gemeente vanaf het vierde kwartaal van 2019 binnen het programma Elektriciteit Voorziening Amsterdam (EVA) intensief samen aan het toekomstbestendig maken van de elektriciteitsinfrastructuur.
- Met de themastudie Elektriciteit Amsterdam 2.0 (februari 2021) is aangetoond dat het huidige elektriciteitsnetwerk versterkt moet worden om het toekomstbestendig te maken. Er zijn bijvoorbeeld meer onderstations en elektriciteitskasten nodig en elektriciteitskabels moeten worden verzwaard. De Raad is hierover op 19 mei 2021 geïnformeerd. Tijdens de laatste gesprekken met Liander in juni werd de urgentie voor de korte termijn duidelijk.
- Duurzame opwek is over het algemeen geen probleem in Amsterdam. Het net is hiervoor voldoende gedimensioneerd
- Ruimtelijke inpassing is een uitdaging ivm schaarse ruimte (boven- en ondergronds), standaarden die hier niet bij aansluiten. We werken samen met Liander aan deze opgave.
- Vanuit EVA wordt dit najaar het ontwikkelkader elektriciteit geagendeerd. Hierin stellen we gezamenlijk met TenneT en Liander de kaders voor de ontwikkeling van het elektriciteitsnetwerk en presenteren een uitvoeringsagenda (wat moet wanneer gebeuren).
- Innovaties zijn nodig (en daarmee samenwerking met Rijk, markt en kennisinstellingen)
- Discussie rondom elektromagnetische velden: We zijn op dit moment met het Rijk in gesprek om hier uitvoering aan te gaven.

Congestie Elektriciteitsnetwerk

- Op 24 juni is de Raad geïnformeerd via een brief van het college over de afkondiging van Liander van congestie op het elektriciteitsnetwerk en wat dit betekent voor Amsterdam.
- Raakt meerdere portefeuilles o.a. EZ, Deelnemingen, Grondzaken, Bouwen en wonen, Openbare ruimte en Duurzaamheid
- Waar: Gebieden Buiksloterham/Overhoeks (definitieve aankondiging; code rood) en oostelijk deel van het Havengebied (vooraankonding; code oranje). Ook in andere gebieden in Amsterdam is de situatie zorgelijk en wordt door Liander exacter in beeld gebracht waar er risico's bestaan o.a. gebied onderstation Hemweg.
- Congestie betekent: geen ruimte meer beschikbaar op het elektriciteitsnet voor nieuwe ontwikkelingen met een grootverbruik aansluiting (en uitbreidingen van bestaande contracten).
- Oorzaak: vraag naar elektriciteit in de betreffende twee gebieden is de afgelopen periode sneller gegroeid dan Liander in hun planvorming had voorzien. Door economische groei, woningbouw en de energietransitie.
- Risico's: afkondiging raakt mogelijk de economische ontwikkeling van de stad en de energietransitie en is niet alleen een probleem dat in Amsterdam speelt maar in meerdere gebieden in Nederland. In andere delen van Nederland wordt de congestieproblematiek voornamelijk veroorzaakt door grote zonnevelden en windmolens. Daar is in Amsterdam geen sprake van.

- Proces: Liander is wettelijk verplicht om onderzoek te doen naar mogelijkheden om te sturen in vraag en aanbod van elektriciteit en zo meer vermogen beschikbaar te kunnen stellen. Dit wordt congestiemanagement genoemd. Indien dit onderzoek geen oplossingen oplevert dan is Liander vervolgens verplicht congestie af te kondigen.
- Oplossingen: Liander is op dit moment samen met de gemeente en Port of Amsterdam op zoek naar het versneld uitbreiden en verzwaren van het lokale elektriciteitsnetwerk en naar andere, meer innovatieve, oplossingen zoals het meer in balans brengen van vraag en aanbod. Ook vragen we bedrijven om maatregelen te nemen om hun elektriciteitsvraag te beperken en sneller en meer energie te besparen om zo bij te dragen in een goede verdeling van de beschikbare elektriciteit.
    - Versneld uitvoeren van planvorming en realisatie van uitbreiden en verzwaring van het lokale netwerk.
    - Tijdelijke maatregelen zoals tijdelijke transformatoren.
    - Congestiemanagement (vraag en aanbod in balans brengen onder andere door afspraken te maken met klanten die momenteel (nog) niet alle capaciteit van hun contract gebruiken).
    - Eventuele andere onconventionele oplossingen die onder andere kunnen voortkomen uit de marktconsultatie die onlangs is afgerond.
- Rijk is nodig: Daarmee is het een problematiek die op nationaal niveau aandacht vraagt en waarin het Rijk een belangrijke sleutelrol kan vervullen. We doen dan ook een nadrukkelijk beroep op het kabinet om: de juiste financiële condities voor een tijdige uitbreiding van het elektriciteitsnetwerk in een hoogstedelijke context; wet en regelgeving waarbij eerder en meer mogelijkheden ontstaan voor het in balans brengen van vraag en aanbod; meer regie en sturing op grootverbruikers van energie.
- Geen impact voor nieuwe ontwikkelingen die reeds zijn aangevraagd en toegezegd door Liander en aansluitingen voor kleinverbruik zoals woningen en kleine winkels en kantoren.
- Verrast door Liander. Liander heeft de gemeente 2 juni ambtelijk geïnformeerd dat zij congestie op het elektriciteitsnet moeten gaan afkondigen. Op 15 juni heeft hierover een gesprek plaatsgevonden tussen wethouders Marieke van Doorninck en Victor Everhardt en [redacted] (CTO, Alliander).
- Aanbod technische sessie kan worden gedaan voor meer duiding te geven bij de situatie, de impact daarvan en oplossingsrichtingen.

5 Haven en industrie

Cijfers

- Ambitie Havenbedrijf Amsterdam: aandeel van de totale omzet dat niet gerelateerd is aan fossiele brandstoffen te laten toenemen tot 65% in 2025.
- De ambitie van het Havenbedrijf Amsterdam is om het aandeel van de opslagcapaciteit in het havengebied ingezet voor duurzame brandstoffen te laten toenemen tot 12,5% in 2025. Realisatie 2020: 5%

Energietransitie Noordzeekanaalgebied
PM

Biomassa

- Actualiteiten rijkssubsidie (SDE): nieuwe SDE subsidies voor biomassa zijn voorlopig bevroren.
    - Hierover zijn eerder door Kreuger schriftelijke vagen gesteld en beantwoord. De lijn van de beantwoording was dat het college blij is dat nu kritisch gekeken wordt naar de

subsidiëring van biomassa t.b.v warmte en elektriciteitsproductie. Dat is precies hetgeen we een aantal malen aan de minister van EZK hebben gevraagd om te doen.
- Van Lammeren heeft op 14 juni jl. schriftelijke vragen gesteld over de wenselijkheid van toepassing van biomassa mede i.r.t. BEC-AEB en de contracten, deze vragen moeten nu worden beantwoord. Deze vragen gaan in op het standpunt van de Tweede kamer die zegt dat biomassa geen duurzaam alternatief is voor fossiel. De (concept) lijn van beantwoording is: Het standpunt van het college is altijd geweest dat het beperkte gebruik van biomassa bij gebrek aan goede alternatieven in bepaalde gevallen gerechtvaardigd is mits het om tijdelijke inzet gaat tijdens de transitiefase naar een volledig CO2-neutrale energievoorziening en er waarborgen worden gegeven voor de juiste kwaliteit en oorsprong van de toegepaste biomassa. Tegelijkertijd moet gezocht worden naar duurzame alternatieven voor fossiele brandstoffen én biomassa. Afbouw van subsidie stimuleert het onderzoek en de toepassing naar andere duurzame bronnen en leidt tot de uitfasering van houtige biomassa als energiebron.
- Het college heeft reeds met de brief van 16 juli 2019 de toenmalige minister van Economische Zaken en Klimaat gevraagd om de effecten van SDE+ op de toename van (houtige) biomassa gebruik voor warmte en elektriciteit kritisch te toetsen en om de subsidiering voor deze laagwaardige toepassing van (houtige) biomassa te stoppen dan wel de subsidiecriteria aan te scherpen of een subsidieplafond in te stellen, net zoals dat met de bijstook van biomassa is gedaan. Deze brief is via de dagmail van 17 juli 2019 met de raad gedeeld en ter kennis gebracht van de commissie MLD van 12 september 2019.
- Het college ondersteunt daarom van harte het besluit van het kabinet om de SDE subsidie voor het verbranden van houtige biomassa te bevriezen. De beantwoording van de schriftelijke vragen Van Lammeren zal via wh Deelnemingen verlopen met input van duurzaamheid.

- Diemen: begin juni heeft de rechtbank in Haarlem uitspraak gedaan over de omgevings-natuurvergunning die door GS van Noord-Holland is afgegeven voor de biomassacentrale in Diemen. Uitspraak is dat deze vergunningen rechtmatig zijn verleend. MOB, Comité Schone Lucht en Natuurmonumenten hebben aangegeven tegen deze uitspraak in hoger beroep te gaan bij de Raad van State.

Regionale Waterstofbackbone (RIB)
Samen met Gasunie werkt Port of Amsterdam aan de ontwikkeling van een waterstofpijpleiding die IJmuiden en Amsterdam met elkaar verbindt. Deze pijpleiding wordt rechtstreeks aangesloten op de landelijke waterstofbackbone. De ontwikkeling van de basisinfrastructuur is een randvoorwaarde om waterstofprojecten in de komende periode op te zetten en op te schalen.

AEB en CO2-opslag
De keuze van het AEB hoe ze hun CO2 willen gaan transporteren is doorslaggevend hoe en of de rest van ons havengebied hierop in kan haken. Op dit moment zijn er drie verschillende opties, waarvan één Athos is: Athos kan via IJmuiden het transport verzorgen.

Afgelopen weken is er druk door o.a. Urgenda uitgevoerd op de CCS plannen van TataSteel. Vanuit hen wordt verzocht om met een versnelling op waterstof over te gaan, en in dat geval zouden de CCS plannen van TataSteel dan niet doorgaan. In het geval van Athos is het AEB afhankelijk van de keuze die TataSteel maakt, wellicht wordt deze optie daardoor minder aantrekkelijk.

Tata Steel
Tata Steel gaat op termijn groen staal (zonder CO2-uitstoot) produceren. Daarmee kan het bedrijf een enorme stap zetten op het gebied van CO2-uitstoot in het NZKG, Nederland en Europa. Waterstof is essentieel om CO2-vrij staal te produceren. Tata Steel heeft meerdere projecten lopen om de transitie naar een groen staal en minder CO2 uitstoot te maken, waaronder project Everest (de productie van 100 Kton blauwe waterstof op basis van restgassen) en project H2ermes

(de productie 15 Kton groene waterstof samen met Nobian). H2ermes stelt Tata Steel in staat op korte termijn praktijkervaring op te doen met waterstof, zowel voor reductietoepassingen als voor verhitting van materiaal in de ovens (tot 1200°C)

Datacenters

Q: Datacenters hebben een grote impact op het elektriciteitsverbruik (en het elektriciteitsnet) en daarmee de CO2-uitstoot van de stad. U heeft daar nieuw beleid voor vastgesteld, maar is dit eigenlijk wel streng genoeg als je kijkt naar de impact? En moet u datacenters niet gewoon helemaal weren uit de stad?

Het belang van een duurzame digitale infrastructuur
Onze maatschappij digitaliseert in hoog tempo. Niet alleen zijn we als burgers gewend geraakt om van alles, van werken, met vrienden communiceren, films kijken en actief zijn op sociale media, op een digitale snelweg te doen. Ook het bedrijfsleven en overheden maken steeds meer gebruik van digitale platforms, processen en data om hun doelen te bereiken. De digitale wereld is onlosmakelijk verbonden met de fysieke wereld, maar heeft ook een fysieke weerslag in de vorm van een infrastructuur van servers, datacenters en netwerkapparatuur die deze digitale wereld faciliteren.
Daarnaast zijn digitale oplossingen cruciaal als het gaat om het halen van onze klimaatdoelen. We hebben data, digitale platforms en apps nodig om inzicht te krijgen in ons energie- en grondstoffenverbruik, om efficiënt vraag- en aanbod aan elkaar te verbinden en om slimme oplossingen voor een duurzame stad te creëren. Denk aan de circulaire monitor, smart mobility of een marktplaats van duurzame energie.
Kortom, het is niet alleen van economisch, maar ook vanuit maatschappelijk en duurzaamheidsbelang dat er een duurzame digitale infrastructuur is, die zowel de behoeften op digitaliseringsvlak vervult als toekomstbestendig is.

Energiegebruik datacenters
Datacenters gebruiken veel elektriciteit. Amsterdam was vroeger en zal in de toekomst voor een belangrijk deel afhankelijk zijn en blijven van de import van elektriciteit die buiten Amsterdam is opgewekt (net als bv. bij voedsel). Vanuit het Klimaatakkoord is een landelijke opgave regionaal belegd om de elektriciteitsproductie te verduurzamen en Amsterdam levert daaraan een bijdrage met haar RES-bod. Amsterdam laat zien, dat de stad haar verantwoordelijkheid neemt en zoveel duurzame elektriciteit zal opwekken, binnen haar gemeentegrenzen als mogelijk.

Marktwerking
We zien wel een schaalvergroting in de markt (meer vermogen) en een verschuiving van multi-tenant datacenters naar hybride vormen van datacenters en hyperscale, die in omvang groter en in energiegebruik efficiënter zijn. Deze zien we vaker een plek krijgen in de gemeenten om ons heen, met name Haarlemmermeer en Almere.

Voorwaarden voor nieuwe maar ook voor bestaande datacenters
In het nieuwe vestigingsbeleid worden grenzen gesteld aan de groei van de sector en aan het energie-, water- en ruimtegebruik van datacenters. Duurzaamheid is een belangrijke randvoorwaarde voor vestiging van nieuwe datacenters en er worden vanuit de gemeente concrete eisen gesteld aan het inkopen van duurzame elektriciteit en het benutten van de restwarmte voor het verwarmen van woningen. CE Delft betrekt het gebruik van groene stroom echter niet in de doorrekening. Als dit wel wordt meegenomen dan kan dat leiden tot een forse extra reductie ten opzichte van de raming.

Bij bestaande datacenters kan eenvoudig worden bespaard – zonder grote investeringen - door het energiegebruik van de servers af te stemmen op de dataverwerking. Afspraken met de branche zijn in voorbereiding. Ook wordt een onderzoek naar het watergebruik van de datacenters gestart. Vanuit de Omgevingsdienst worden hier activiteiten op ingezet.

Duurzaamheidstafel datacenters
Op donderdag 24 juni heeft de eerste duurzaamheidstafel plaatsgevonden. Deze heeft als doel een structurele vorm van samenwerking op te zetten tussen de regionale datacenter sector, de overheid en de nutspartijen op het gebied van verduurzaming. Hierbij verkennen we gezamenlijk hoe we onze gedeelde uitdagingen kunnen overkomen en concrete stappen kunnen zetten op de thema's energie, water, ruimtelijke inpassing en grondstoffen, die tevens worden gemonitord. Bij dit overleg sluiten zowel de brancheverenigingen DDA en NLdigital, hyperscalers Google en Microsoft, als een aantal colocatie datacenters aan, naast de lokale overheden en nutspartijen.

6 Randvoorwaarden

Houding ten aanzien van duurzame energie

Cijfers
- Nog steeds vindt driekwart van de Amsterdammers de overstap naar duurzame energie een goede zaak.
- Over Amsterdam aardgasvrij in 2040 is circa de helft positief.
- Ongeveer tweederde van de bewoners was het er in 2020 mee eens dat er extra windmolens in de stad worden gerealiseerd.
- Een meerderheid van de bewoners in en rondom de zoekgebieden is kritisch over windmolens nabij hun buurt.
- Onder bedrijven en instellingen vindt 81% de overstap naar duurzame energie een goede zaak.

Voorbeelden Amsterdammers betrekken
- Gesprekken met en beantwoorden vragen van Amsterdammers en Amsterdamse collectieven over energietransitie.
- Inspraak over de Transitievisie Warmte en Participatiebijeenkomsten in kader van Regionale Energie Strategie.
- Gemeente en woningcorporaties zijn met woningeigenaren in gesprek over een Buurtuitvoeringsplan in aantal buurten in Nieuw West, Zuidoost en Noord. !WOON ondersteunt hierbij de bewoners. Ook ondersteunen wij aardgasvrij initiatieven o.a.: WG-terrein, Green Light District, Middenmeer Noord, Gaasperdam en Artis.
- Gemeente ondersteunt bewoners- en particuliere initiatieven o.a.: gebiedsgericht benutten van daken voor zonnepanelen in het Oostelijk Havengebied, opzetten van een virtuele powerplant voor leden van zonnecoöperaties (postcoderoosprojecten) waardoor opgewekte stroom onderling verhandeld kan worden, planvoorbereiding duurzame wooncoöperatie De Warren en ondersteuning bij participatieplan coöperatieve windmolens bij Noorder IJplas.
- Energie-adviezen, procesbegeleiding grote VvE's, collectieve inkoopacties (samen met buurtorganisaties) en ondersteuning bewonersgroepen.
- Aanpak verduurzaming gebedshuizen.
- Collectieve aanpak verduurzaming Bedrijventerreinen: De Heining, Business Park Amsterdam Osdorp en Cornelis Douwesterrein.
- 10 van de gemeentelijke daken met zonnepanelen zijn beschikbaar gesteld aan Amsterdammers.

- Bij ontwikkelen windturbines minimaal 50% in lokaal eigendom.
- Samenwerking met partners en bedrijven in het Noordzeekanaalgebied.
- Begeleiding koplopersinitiatieven energietransitie samen met 02025.
- Online bijeenkomsten onder andere energieontbijten 02025, duurzame huizenroute en energieneutraal bouwen.
- Lancering Duurzame Wegwijzer, nieuwamsterdamsklimaat.nl/wegwijzer en diverse online hulp als VvE stappenplan, postcodechecker aardgasvrij en Zon Zonder Zorgen.

Q: In de rapportage zegt u dat er veel draagvlak is voor de energietransitie, maar je ziet, bijv. in het windmolendossier, dat dat draagvlak een stuk minder wordt zodra het dichtbij komt. Moet u niet meer doen om mensen mee te nemen? En is het niet verstandiger om maatregelen misschien te temporiseren, zodat bewoners meer tijd hebben om aan verandering te wennen?
We leren continu van de reacties van mensen op wat we doen. Het is vaak niet een kwestie van meer doen, maar het anders doen. We hebben te maken met een transitie en dan is het voor ons ook zoeken en leren hoe we mensen hierin goed mee kunnen nemen.
Het tempo van wennen aan een transitie is heel verschillend. Voor sommige bewoners kan het niet snel genoeg gaan. Voor anderen gaat het veel te snel. Daarin zoeken we continu de goede modus tussen temporiseren en versnellen. Maar ondertussen is de urgentie om iets te doen aan het klimaat evident en zullen we daarom sommige stappen niet kunnen temporiseren.

Verkenning burgerberaad
In de aankomende periode wordt verkend welke mogelijkheden er zijn voor bijvoorbeeld een burgerberaad of andere manieren om Amsterdammers op een goede manier te betrekken bij het klimaatneutraal maken van de stad. Hierover is ook de Duurzaamheidsraad om advies gevraagd. Er is in de Raadsinformatiebrief toegezegd dat de raad einde van dit jaar met een brief wordt geïnformeerd over waar we dan staan.

Het burgerberaad wordt gezien als een goede en effectieve manier om een brede, maatschappelijk gedragen aanpak voor de duurzaamheidstransities van Amsterdam vorm te geven. De randvoorwaarden die nodig zijn voor een succesvol burgerberaad kunnen op dit moment niet geboden worden. Zo zijn er in maart 2021 verkiezingen, door de fase van beleidsvorming en uitvoering is er op dit moment weinig ruimte voor vertraging om ruimte te creëren voor een burgerberaad. Hiermee zou het burgerberaad een averechts effect kunnen hebben en juist het vertrouwen van de maatschappij in de gemeente verslechteren.
Voor de nieuwe coalitie kan het burgerberaad een goed advies zijn om als start voor de transities te nemen, mits de juiste randvoorwaarden worden gecreëerd.

Wat doen we nu wel:
- Projectmanager aanstellen om burgerberaad te verdiepen en te experimenteren
- We voeren een experiment burgerberaad uit in het najaar 2021 + resultaten naar huidige raad.
- We bereiden voor zodat een breed burgerberaad, met de juiste randvoorwaarden, in de volgende bestuursperiode kan worden uitgevoerd.

Klimaatrechtvaardigheid

Cijfers
- Tussen 2017 en 2019 is het aandeel huishoudens met een laag inkomen waar sprake is van energiearmoede toegenomen van 31% naar 37%.. Dit kwam doordat de energiekosten in deze

periode gemiddeld toenamen, terwijl het inkomen gelijk bleef. Na 2019 is de landelijke belastingvermindering energiebelasting toegenomen.
- 840 energie adviezen van energiecoaches
- Totaal: 16.000 duurzame banen in Amsterdam. 2020: 1.100 extra duurzame banen.

Wat doen we om energiearmoede terug te dringen?
- Voortzetten energie adviezen
- We ondersteunen initiatieven om bewoners daadwerkelijk te helpen met het treffen van besparingsmaatregelen
- We ontwikkelen voor minima een duurzame witgoed regeling
- We onderzoeken de mogelijkheden voor een sociale groene lening
- Via de Zonmotor stimuleren we zonne-energie op woningcorporatiedaken waar sociale huurders van kunnen profiteren
- Met de infrastructuur die we samen met partners bouwen tbv de 6 herstelmotoren werken we ook aan baankansen bij andere verduurzamingsmaatregelen en bij fysieke opgaven in de stad

Ruimtelijke impact - Omgevingsvisie

Ongeveer tegelijk met de Klimaatrapportage wordt de Omgevingsvisie behandeld in de Raadscie RO van 30 juni. Belangrijk is dat de opgaven en ambities uit de Routekaart Amsterdam klimaatneutraal en meer specifiek de RES 1.0 zijn vertaald in de Omgevingsvisie Amsterdam 2050. De klimaatneutrale ambitie komt onder andere terug in de strategische keuze voor 'Groeien binnen grenzen' en voor 'Duurzaam en gezond bewegen'. Wat betreft de ruimtelijke vertaling is belangrijk dat er een kaart 'Energie- en warmtesysteem' in de Omgevingsvisie is opgenomen met ruimtelijke opgaven voor het energie- en warmtesysteem.

Na vaststelling in de gemeenteraad vormt de omgevingsvisie voor de gemeente een zelfbindend kader voor de inrichting en ontwikkeling van de fysieke leefomgeving. Ten opzichte van de structuurvisie biedt de omgevingsvisie, gezien bovenstaande, een beter kader voor het versnellen van de energietransitie.

In de lijst van uitwerkingsopgaven in de beleidsagenda van de omgevingsvisie worden twee Omgevingsprogramma's aangekondigd:
- Omgevingsprogramma Duurzame energie: een uitvoeringsgericht ruimtelijk kader dat is gericht op een goede ruimtelijke inpassing van windmolens en zonnepanelen, het optimaal benutten van duurzame bodemenergie (geothermie en warmte-koudeopslag) en het stimuleren of opleggen van duurzame energievoorzieningen in de gebouwde omgeving (bv. zonnepanelen op daken). Daarbij wordt een goede koppeling gelegd met het omgevingsplan en andere instrumenten die de gemeente hanteert (verordeningen, subsidies).
- Omgevingsprogramma Ondergrond: Een uitvoeringsgericht beleidskader dat het mogelijk maakt om te sturen en toetsen op de inpassing van alle benodigde functies in de ondergrond, zoals kabels en leidingen voor warmte en (duurzame) energie, maar ook fietsenstallingen, kelders en tunnels.

Duurzaam herstel

Q: Vorig jaar kondigde u aan 78 miljoen euro in een duurzaam herstelplan te steken, maar de resultaten daarvan laten nog op zich wachten. Waarom duurt dit zo lang? Wanneer kunnen we daar resultaten van zien?
In de zomer van 2020 is het plan Duurzaam Herstel uitgedacht. Bij het vaststellen van de begroting voor 2021 (november 2020) is het besluit om investeringen die ten goede komen aan de duurzaamheid van de stad, definitief akkoord bevonden. Concreet betekent dit dat we voor € 78

miljoen naar voren hebben gehaald om de economie te stimuleren. Naast het in stand houden van werkgelegenheid door deze investeringen te doen, levert extra werkgelegenheid op.
De samenstelling van het herstelpakket is als volgt:

- Warmtemotor: € 50 mln.;
- Eigen-assetsmotor: € 10 mln.;
- Renovatiemotor: € 10 mln.;
- Zonmotor: € 4 mln.;
- Klimaatadaptatiemotor: € 2,5 mln.;
- Duurzaam MKB-motor: € 1,5 mln.

Sinds het vaststellen van de begroting zijn de plannen voor de motoren geconcretiseerd. In mei / juni worden deze concretiseringen, de al bereikte resultaten, de beoogde resultaten en de planning aan de raad voorgelegd. Concrete resultaten zijn wellicht nog niet zichtbaar, maar dat betekent niet dat we stil zitten! **Projecten zijn in voorbereiding of uitvoering**. De **concrete resultaten worden later dit jaar en volgend jaar zichtbaar** zijn.

Concrete resultaten tot nu toe
Duurzame motoren:

- In 11 panden in eigendom worden duurzaamheidsmaatregelen uitgevoerd. Voor 12 panden is de aanbesteding gestart.
- 120 potentiele plekken voor vergroening zijn in kaart gebracht. 3 plekken zijn uitgevoerd. Nog eens 27 plekken worden eind 2021 uitgevoerd (in het plantseizoen), de overige 70 plekken in 2022.
- De eerste subsidieaanvraag van een woningcorporatie voor het aanleggen van zonnepanelen is ingediend (subsidie opende 16 juni 2021).
- 87 bedrijven en 21 maatschappelijke instellingen ontvingen in het eerste kwartaal van 2021 een energieadvies.
- 4 bedrijven krijgen uitgebreid en intensieve begeleiding bij het verduurzamen van hun bedrijfsgebouw binnen de pilot FitOurFuture.
- Onderzoek en voorbereiding voor de wijken in de warmtemotor.
- Onderzoek naar geschikte pakketten voor isolatiemaatregelen voor woningtypen in Banne Noord. Op basis hiervan start een collectieve inkoopactie voor particulieren in Noord en Zuid-Oost in november 2021. Deze is geschikt voor ca. 2.800 woningen.

Werkgelegenheid (resultaten van jan 2021 tot en met mei):

- 52 kandidaten vonden tot nu toe via het ASTA netwerk een leerwerkplek.
- 6 kandidaten deden mee en zijn geslaagd voor de een pilot voor certificerende eenheden door Bonarius Bedrijven, het ROC van Amsterdam en VTi Amsterdam. Een certificerende eenheid is een klein onderdeel van een MBO kwalificatie en wordt apart geëxamineerd. Inmiddels is een nieuwe groep van 8 kandidaten gestart.
- De pilot zij-instroom Energietransitie naar duurzaam werk is ontwikkeld en een eerste lichting is gestart. In het traject kunnen kandidaten zich oriënteren en samen met House of Skills hun vaardigheden onderzoeken. Kandidaten hebben een Veiligheidscertificaat (VCA) gehaald via een voorschakeltraject. 8 werkzoekenden zijn daarna een leerwerktraject gestart bij 3 werkgevers.
- Tot nu toe zijn in 2021 104 mensen begeleid richting de Bouw en Techniek en 40 mensen richting de Groenvoorziening.

Zo is voor de Eigen Assets motor een plan uitgewerkt waarbij **in 2021/2022 rond de 40 panden (variërend van atelierruimtes, broedplaatsen, welzijn en zorgpanden, sport en onderwijs) versneld worden verduurzaamd** of waar extra duurzaamheidsmaatregelen worden getroffen. Daarmee realiseren we versneld: 15 panden met een A-label, 19 aardgasvrije panden, 21 daken met zonnepanelen en 11 groene plekken, waarvan 4 groene daken. Van een aantal van deze projecten is de uitvoering reeds gestart.

Voor de zonmotor is onderzocht hoe de aanleg van zonnepanelen op corporatiewoningen versneld kan worden. In overleg met de woningbouwcorporaties zijn knelpunten in kaart gebracht. De gemeente stelt in juni **2021 een subsidieregeling specifiek voor zon bij woning corporaties open**, om de versnelling van de aanleg van zonnepanelen mogelijk te maken. Dit betekent dat er in 2022 en 2023 extra zonnepanelen op corporatiewoningen worden gerealiseerd, welke zonder deze investering (nog) niet gerealiseerd zouden worden.

Om hittestress en wateroverlast tegen te gaan is de **ambitie om 100 extra plekken in de stad te vergroenen.** In het kader van de Klimaatadaptatiemotor zijn 125 potentiele plekken (in alle stadsdelen) in kaart gebracht. Deze worden onderzocht op kansrijkheid en de aanwezige ondergrondse infrastructuur. In **april 2021 start de aanleg van de eerste groene plek**. In totaal worden in 2021 ca. 30 plekken vergroend en nog eens 70 plekken in 2022.

Voor de warmtemotor, veruit de grootste investering, wordt **rond de zomer een overeenkomst gesloten tussen de samenwerkingspartners voor het uitvoeren van de eerste 6 buurten van de Warmtemotor. Het gaat in deze fase om in totaal 6.000 woningen** (uitvoering is afhankelijk of de financiering van de onrendabele top van het gedeelte van de woningcorporaties).

8 Duurzame gemeentelijke organisatie

Uitvoeringsagenda Duurzame Organisatie 2020-2030
De Uitvoeringsagenda Duurzame Organisatie 2020-2030 is 3 maart 2020 door het college vastgesteld. In deze uitvoeringsagenda worden de beleidsambities uit de Routekaart Amsterdam Klimaatneutraal (22 april 2020), Amsterdam Circulair (20 mei 2020), Strategie Klimaatadaptatie (11 februari 2020) vertaald naar de opgave voor de eigen organisatie en geconcretiseerd door maatregelen te benoemen. Over de voortgang van de uit te voeren maatregelen en het realiseren van de beleidsambities wordt jaarlijks verslag gedaan, conform de afspraak met de raad en wordt de raad hierover geïnformeerd.

Verduurzamingsrapportage 2021
Met de Verduurzamingsrapportage 2021 laten we, een jaar na de vaststelling van de Uitvoeringsagenda Duurzame Organisatie 2020-2030, zien waar we staan.
De verduurzamingsrapportage is de centrale plek waar we jaarlijks rapporteren over alle maatregelen en acties die impact hebben op de 5 klimaatdoelstellingen van onze eigen organisatie:
1. Maximale energiereductie -én opwek.
2. CO_2-neutrale bedrijfsvoering.
3. Circulaire bedrijfsvoering én maximaal circulair materiaalgebruik in de openbare ruimte.
4. Klimaatbestendige gebouwen en (binnen)terreinen.
5. Duurzaam denken en doen van de medewerkers.

In totaal zijn er 29 maatregelen vastgesteld, verdeeld over 4 domeinen: medewerkers, bedrijfsvoering, gebouwen en openbare ruimte.

Deze verduurzamingsrapportage is donderdag 24 juni voorgelegd aan WH Van Doorninck (coördinerend WH), WH Groot Wassink en WH Meliani, met het gevraagde besluit in te stemmen met de rapportage en de voordracht aan het college (6 juli) en raad (7 juli via dagmail).

9 Oproep aan nieuwe kabinet

Q: Wat staat bovenaan uw wensenlijstje aan het nieuwe kabinet? Welke maatregel/maatregelen kunnen voor Amsterdam echt het verschil gaan maken?
Het is belangrijk dat we **samen met het Rijk onze inwoners goed informeren over het belang en de urgentie van CO2-reductie, en de mogelijkheden die zij hebben om energie te besparen en duurzaam op te wekken.**

Dat het Rijk **snelheid maakt bij het beschikbaar stellen van voldoende financiële middelen en passende regelgeving, zodat lokaal de uitvoering verder kan worden vormgegeven en opgeschaald.**

Het Rijk wordt expliciet gevraagd om:

- **Voldoende (financiële) middelen voor de uitvoeringskosten van het landelijke Klimaatakkoord en de warmtetransitie** zoals subsidie en investeringsinstrumenten voor de ontwikkeling van warmtenetten. Maar ook fiscale maatregelen als een geleidelijke en beperkte verhoging van de energiebelasting op aardgas, onder gelijktijdige verhoging van de vaste belastingteruggave, zijn van belang. Tevens kunnen particuliere eigenaren en verhuurders meer worden ondersteund door een vouchersysteem. Daarnaast blijft een toereikende ISDE-regeling noodzakelijk.
- **Dwingende maatregelen zoals een wettelijke bevoegdheid voor gemeenten tot beëindiging van aardgaslevering na het gereedkomen van een alternatieve warmtevoorziening of het verplichten van zonnepanelen op grote bedrijfsdaken.**
- Geschikte subsidieregelingen (SDE) voor middelgrote daken en woningcorporatiebezit voor zon op dak.
- Label A-plicht voor kantoren als vervolg op de Label C-plicht per 2023.
- De CO_2-heffing voor de industrie door te zetten zodat deze een stevigere prikkel gaat geven om over te stappen op duurzame alternatieven.
- CO_2-afvang en -opslag ook van biogene oorsprong te stimuleren.
- Het aanleggen van een landelijke waterstof backbone, met toegang voor Amsterdam.
- Milieuzones voor extra categorieën en gebieden.